

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

วิทยานิพนธ์
ของ
ปรีชา เวชสุวรรณ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มีนาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE ROLES OF BASIC EDUCATIONAL INSTITUTE COMMITTEES
TOWARDS EDUCATIONAL MANAGEMENT OF SCHOOLS
UNDER NAKHONRATCHASIMA PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 7**

Preecha Watesuwun

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Administration**

March 2015

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7	
ผู้วิจัย	ปรีชา เวชสุวรรณ	
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ภูเงิน	ที่ปรึกษาหลัก
	ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์	ที่ปรึกษาร่วม
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ 2) เปรียบเทียบ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตาม ผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอก
สถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ
เครจซี และมอร์แกน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างเป็นสัดส่วน และ การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .984 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ การทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวม
และรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมา
คือ ด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และ ด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ
2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อบทบาท
การบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 จำแนกตาม ผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา พบว่า
โดยรวม และ รายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

TITLE The Roles of Basic Educational Institute Committees towards Educational Management of Schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7

AUTHOR Preecha Watesuwun

THESIS ADVISORS Assistant Professor Dr. Prasert Phoongern Major Advisor
Dr. Phaopongpat Boonganan Co - advisor

DEGREE Master of Education **MAJOR** Educational Administration

SCHOOL Buriram Rajabhat University **YEAR** 2015

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to investigate the roles of basic educational institute committees towards the educational management of schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, and 2) to compare the roles of those members of committees, classified as the representatives inside the schools and outside the schools. The samples were 331 basic educational institute committees, selected by the table of Krejcie and Morgan, proportional stratified random sampling and simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with the reliability of .984. The collected data were analyzed through percentage, mean, standard deviation and independent samples t-test. The study found the following results.

1. The roles of basic educational institute committees towards the educational management of schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7 in overall were at a high level. The highest mean score was the general administration, followed by budget and academic, and personnel administration, respectively.
2. The comparison of the opinions of the basic educational institute committees towards the roles on educational management of schools under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 7, classified by the representatives inside and outside the schools both in overall and each aspect was statistically significant difference at .05 level.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ภูเงิน ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร.เผ่าพงษ์พัฒน์ บุญกะนันท์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาช่วยเหลือให้คำปรึกษา แนะนำตรวจ แก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ อำนวยความสะดวกในการประสานงานจัดทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 และ ผู้บริหาร โรงเรียน ที่ให้ความอนุเคราะห์ที่ทดลองเครื่องมือ อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณนายสวัสดิ์ พันธุ์อินทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองมะเขือ นายวันคนัย คำทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงหลบ และนายศราวุธ พิมละมาศ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดจันทนาราม ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แก้ไขเครื่องมือในการวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสวรรค์ คุณแม่คำนึ่ง เวชสุวรรณ ขอขอบพระคุณนางสุมาลี ปาปะ โถ ตลอดจนภรรยา บุตร - ธิดา และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้กำลังใจในการศึกษา และ จัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี และขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 17 ทุกคนที่ให้กำลังใจ และข้อเสนอแนะด้วยดีเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบูชาพระคุณแต่บิดา มารดาผู้ให้กำเนิด ตลอดทั้งครูอาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอนผู้วิจัย ให้มีความมานะ พยายามพากเพียรจนประสบความสำเร็จในการศึกษา

ปรีชา เวชสุวรรณ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ	ก
บทคัดย่อ	ข
ประกาศคุณูปการ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
การบริหารโรงเรียน.....	7
ความหมายของการบริหาร.....	7
ความหมายของโรงเรียน.....	8
ความหมายของการบริหารโรงเรียน.....	8
รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน.....	10
ภารกิจในการบริหารโรงเรียน 4 ด้าน.....	11
การมีส่วนร่วม.....	15
รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	17
การปฏิบัติตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ.....	17
การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การปฏิบัติร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.).....	18
การร่วมกันจัดตั้งกองทุนการศึกษา.....	19
การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	20
ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	20
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน....	25
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	30
สภาพปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
งานวิจัยในประเทศ.....	35
งานวิจัยต่างประเทศ.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	60
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	60
วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
สรุปผลการวิจัย.....	63
อภิปรายผล.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	65
บรรณานุกรม.....	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ.....	72
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย.....	76
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	81
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	87

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม.....	43
4.1 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน.....	51
4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	52
4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้อ.....	54
4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายข้อ.....	55
4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมและรายข้อ.....	57
4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทน ภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 5 ว่าด้วยเรื่องการบริหารและการจัดการศึกษา ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ มาตรา 29 ระบุว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัวยุวมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรร ภูมิปัญญา และวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุน ให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษา อาชีวศึกษา ของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษา อาจมีกรรมการเพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายกำหนด จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้น จากตำแหน่ง ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการ และ เลขาธิการของคณะกรรมการสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2545 : 16 - 25)

จากเหตุผลดังกล่าวแสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในการบริหาร สถานศึกษา โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล องค์กรชุมชน หรือสถาบันอื่น เพื่อส่งเสริม ความเข้มแข็ง มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ สร้างหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อตอบสนองความต้องการ ของประชาชนโดยแท้จริง อันเป็นการแสดงถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น โดยมีตัวแทน จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร

การศึกษาซึ่งมีอำนาจในการบริหารงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และงานบริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานถือว่า มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน ครอบคลุม ทั้ง 4 งานของสถานศึกษา และงานสนับสนุนด้านอื่นๆ แต่คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ส่วนมากยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งเวลาและข้อจำกัดในบางเรื่อง สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ทองม้วน ศรีเจริญ (2552 : 68) พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานปัจจุบัน ส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนค่อนข้างน้อย สาเหตุสำคัญเนื่องมาจาก คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และสภาพ ความเป็นอยู่ ด้านเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาของสังคมไทย ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน ไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ไพบุลย์ คนเสียม (2547 : 89) ได้กล่าวถึงสภาพและ ปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก และ ปัญหาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน นอกจากนี้ สุภมาศ การะเกตุ (2546 : 91 ; อ้างถึงใน ทองม้วน ศรีเจริญ. 2552 : 68) ได้สรุปถึง ปัญหา และ อุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัด การศึกษาว่า มีปัญหาใน 2 ด้าน คือ ด้านตัวคณะกรรมการ และ ด้านโรงเรียนโดยด้านคณะกรรมการ พบปัญหาคือ การไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง การไม่มีเวลาว่างพอต่อการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัด และ การที่ไม่ได้เป็นคนในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ส่วนในด้าน โรงเรียนพบปัญหา คือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการน้อยครั้งเกินไป และ ผู้บริหาร โรงเรียน คณะครู ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับชุมชน ดังนั้นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็น กรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการบริหารการศึกษาในทุกๆ ด้านจึงควร หันมาให้ความสนใจในการบริหารการศึกษามากยิ่งขึ้น เพื่อร่วมแก้ปัญหาในการจัดการศึกษาของ สถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง โดยให้ผู้แทนของแต่ละองค์กร มีบทบาท มีส่วนร่วมในการ บริหารงาน เพื่อความเข้มแข็ง และ คุณภาพของประชากรในท้องถิ่นของตนเอง

จากความเป็นมา และความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครู จึงมีความสนใจ ที่จะศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียน การวางแผน การบริหาร และการจัดการในการมีส่วนร่วม ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกตาม ผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา

สมมุติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา แตกต่างกัน

ความสำคัญของงานวิจัย

1. ทำให้ทราบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
2. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 สามารถนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการศึกษาออกเป็น 4 ด้าน (กฎกระทรวง. 2550 : 28 - 121) ดังนี้

- 1.1 ด้านวิชาการ
- 1.2 ด้านงบประมาณ
- 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
- 1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,286 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา

3.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายนอกสถานศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทการบริหารการจัดการศึกษา 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและ การจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ได้กำหนดไว้ 4 งานหลักดังนี้ 1) ด้านวิชาการ 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านการบริหารงานบุคคล และ 4) ด้านการบริหารงานทั่วไป

2. การบริหารการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงาน 4 งานหลักของสถานศึกษา และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา แบ่งเป็น

2.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การดำเนินงานในภารกิจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถาบันการศึกษาอื่น การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

2.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินงานในภารกิจเกี่ยวกับการจัดทำ และ เสนองบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการ ใช้เงิน และ ผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารบัญชี การบริหารพัสดุ และ สินทรัพย์

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานในภารกิจเกี่ยวกับการ วางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่ง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้าง ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัย และ การรักษาวินัย การออกจากราชการ

2.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานในภารกิจเกี่ยวกับการ ดำเนินงานธุรการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน งานพัฒนาระบบ และเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา การจัดระบบการบริหาร และพัฒนาองค์กร งานพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การดูแลอาคารสถานที่ และ สภาพแวดล้อม การจัดทำสำมะโนผู้เรียน การรับนักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการศึกษา ในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา งานส่งเสริมงานกิจการ นักเรียน การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา การส่งเสริม สนับสนุน และ ประสานงานการศึกษา ของบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบัน สังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการ กับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบการควบคุมในหน่วยงาน งานบริการ สาธารณะ และ งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งตาม กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย

3.1 ผู้แทนจากภายในสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และ คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนครู

3.2 ผู้แทนจากภายนอกสถานศึกษา ได้แก่ ผู้แทนผู้ประกอบการ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือ ผู้แทนองค์กรศาสนา

4. สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 จำนวน 228 โรงเรียน ในอำเภอท่ามะเอนชัย อำเภอเมืองยาง อำเภอชุมพวง อำเภอประทาย และ อำเภอพิมาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด เขต 7 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. การบริหาร โรงเรียน

- 1.1 ความหมายของการบริหาร โรงเรียน
- 1.2 รูปแบบการบริหาร โรงเรียน
- 1.3 ภารกิจในการบริหาร โรงเรียน 4 ด้าน

2. การมีส่วนร่วม

- 2.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1.1 การปฏิบัติตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
 - 2.1.2 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
 - 2.1.3 การปฏิบัติร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.)
 - 2.1.4 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
- 2.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 3.1 ความเป็นมาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.2 กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.3 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3.4 สภาพปัญหาการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 4.1 งานวิจัยในประเทศ
- 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียนในปัจจุบัน ใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ หลักการกระจายอำนาจไปยังสถานศึกษา หลักการมีส่วนร่วม หลักการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้ประชาชน หลักการบริหารตนเอง และ หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล (สมศักดิ์ คลประสิทธิ์. 2556 : 1) เป็นการบริหาร และการจัดการศึกษา ที่มุ่งให้สถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษา ได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ (Efficiency and Effectiveness School) ภายใต้กรอบของกฎหมายที่กำหนด โดยมีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ ที่จะพัฒนานโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ของสถานศึกษา และร่วมมือดำเนินการ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป โดยบุคคลที่มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างเท่าเทียมกัน โดยมุ่งเน้นผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้การมีส่วนร่วม และ การตรวจสอบของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (นิติกรณ์ ฉันทวงศ์ชนะ. 2555 : 2)

ความหมายของการบริหาร

ได้มีนักการศึกษาให้ความหมายการบริหารไว้ดังต่อไปนี้

อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ (2549 : 5 - 21) ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการปกครอง การดำเนินการหรือการจัดการ ในแง่กระบวนการ การบริหารหมายถึงความถึงการวางแผน (Planning) การจัดระเบียบองค์กร (Organizing) การชนะและครองใจคน (Influencing) และ การควบคุม (Controlling)

สมาน อัสวภูมิ (2551 : 80) ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการใช้ภาวะผู้นำ ในการระดม และ ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานตามภารกิจ ขององค์กรให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และกระบวนการกิจกรรมในทางการบริหารต่าง ๆ สามารถใช้ในการบริหารงานได้ในทุกระบบขององค์กร ข้อแตกต่างอยู่ที่ “ภารกิจหลัก” ขององค์กร นั้นว่าเป็นอะไร เช่น การบริหารการศึกษา ภารกิจหลักก็คือการจัดการศึกษา ซึ่งมีกิจกรรมหลัก คือ การจัดการเรียนการสอน และ การเรียนรู้ของผู้เรียน

นิรุทธิ์ เส็งนา (2554 : 14) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการปฏิบัติงาน ของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป อย่างเป็นกระบวนการ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างประหยัด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร

ราตรี อาจวัง (2554 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า เป็นการใช้ศาสตร์ และศิลป์ ให้บุคคลร่วมมือดำเนินกิจกรรมหรืองานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ร่วมกัน โดยอาศัย กระบวนการและทรัพยากรทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ปัจจัยที่สำคัญ ที่ทำให้การบริหารประสบผลสำเร็จก็คือ ผู้บริหารต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของแนวคิด ทฤษฎี และ หลักการบริหาร เพื่อจะได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการทำงานขององค์กร เข้ากับสถานการณ์ และ สิ่งแวดล้อมได้

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง การใช้ภาวะผู้นำในการระดม และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างจำกัด อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงาน นอกจากนี้ผู้บริหารควรมีทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหาร คือ ทักษะการคิดรวบยอด (Conceptual Skills) ทักษะมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) ทักษะทางด้านเทคนิควิธี (Technical Skills) รวมถึง มีการวางแผน (Planning) การจัดระเบียบองค์กร (Organizing) การชนะและครองใจคน (Influencing) และการควบคุม (Controlling) เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายหรือจุดประสงค์ที่วางไว้

ความหมายของโรงเรียน

โรงเรียนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความหมายของโรงเรียน หรือ สถานศึกษาว่า เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียนรู้ วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงาน การศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือของเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ ในการจัดการศึกษา

ความหมายของการบริหารโรงเรียน

และมีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

ปราชญ์ กล่าวผจญ (2547 : 34) ให้ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า เป็นการทำงานให้ สำเร็จลุล่วง ซึ่งมีวิธีการมากมาย ที่ผู้บริหารต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ทักษะต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รู้จักเลือกวิธีการบริหารจัดการศึกษาที่เหมาะสมตามสภาพ ความ ต้องการของชุมชน และสังคม

อดุลย์ มะลัยสิทธิ์ (2547 : 12 ; อ้างถึงใน วิกุล พรหมโสภา. 2553 : 9 - 10) ได้ให้ ความหมายของการบริหารโรงเรียนว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึง การที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่

ของตำแหน่ง และอำนาจของผู้ครองตำแหน่งมาร่วมจัดการ วางแผน ประสานงาน ดำเนินงานต่าง ๆ กับคณะบุคคล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โรงเรียน เพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมภายใน โรงเรียนดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย บรรลุเป้าหมายที่กำหนด และ (อดุลย์ มะลัยสิทธิ์. 2547 : 12 ; อ้างถึงใน วิกุล พรหมโสภา. 2553 : 9 - 10) ได้สรุปขั้นตอนกระบวนการบริหาร 7 ขั้น ของ กุลิค และ เออร์วิก (Gulick & Urwick. 1937) ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางโครงการและวางแผนการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึง การกำหนดโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การแบ่งส่วนงาน การจัดสายงาน
3. การจัดวางตัวบุคคล (Staffing) หมายถึง การบริหารงานด้านบุคลากร การจัดอัตรากำลัง การสรรหาและพัฒนาบุคลากร การเสริมสร้างบรรยากาศการทำงาน
4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุม การบังคับบัญชา และการดูแลการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Co-ordinating) หมายถึง การประสานงานด้านต่าง ๆ ของหน่วยงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือของบุคลากรในการปฏิบัติงานดำเนินไปถึงจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายเดียวกัน
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้บุคลากรในหน่วยงานทราบถึงความเคลื่อนไหว และความคืบหน้าของงาน
7. การจัดงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การควบคุม การตรวจสอบ

วิกุล พรหมโสภา (2553 : 10) ได้ให้ความหมายของการบริหาร โรงเรียนว่าเป็นกระบวนการบริหารที่อาศัยความสามารถที่จะประสานการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ใช้ความสามารถในการระดมสรรพกำลัง และใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล มีระบบการประกันคุณภาพที่ดี เพื่อให้การศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ การบริหารโรงเรียนเป็นการจัดการกับโรงเรียน หรือการจัดการกับองค์กรในด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และ ด้านวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้องค์กรนั้น ๆ สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุด

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหาร โรงเรียน เป็นกระบวนการที่ผู้บริหารใช้อำนาจหน้าที่ในการบริหารงาน ประสานการมีส่วนร่วมของครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ มาร่วมจัดการ วางแผน ประสานงาน ดำเนินการต่าง ๆ กับคณะบุคคล ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการ โรงเรียน และใช้ทรัพยากรเพื่อการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียน

การบริหารจัดการ โรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ได้กำหนดแนวทางการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) หรือการบริหาร โดยยึดสถานศึกษา เป็นศูนย์กลาง การบริหาร เป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือเขตพื้นที่การศึกษา ไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความเป็นอิสระ และคล่องตัว ในการตัดสินใจ การบริหารจัดการ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกันบริหาร โรงเรียนให้สอดคล้อง และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน แนวทางการบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หลักการสำคัญในการบริหาร (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550 : 83 - 85) ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจ การจัดการศึกษาจากกระทรวง และส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยเชื่อว่าสถานศึกษา เป็นหน่วยสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษาของเด็ก
2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation or Collaboration or Involvement) เปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง และ มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้มีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจ และ ร่วมจัดการศึกษา
3. หลักการคืนอำนาจการศึกษาให้กับประชาชน (Return Power to People) เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความเจริญด้านต่าง ๆ รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษา โดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้า และไม่สนองความต้องการของผู้เรียน และ ชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น และ ประชาชนได้จัดการศึกษาเอง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self - managing) การบริหาร โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน นั้น มีความเชื่อว่า วิธีทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทำได้หลายวิธี ควรปล่อยให้สถานศึกษามีระบบบริหารด้วยตนเอง ดำเนินการอย่างหลากหลาย ด้วยวิธีที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมของสถานศึกษา

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษา

สรุป การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น เป็นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน โดยเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน หลักการกระจายอำนาจ การคืนอำนาจทางการศึกษาให้กับประชาชนโดยแท้จริง เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง และ มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการบริหารตัดสินใจ

ภารกิจในการบริหารงานโรงเรียน 4 ด้าน

กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา : 29 - 33) ได้กำหนดแนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านวิชาการ

1.1 การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

1.9 การนิเทศการศึกษา

1.10 การแนะแนว

1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

สถานประกอบการ และ สถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ด้านงบประมาณ

2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยตรง

2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

2.4 การขอโอนและขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ

2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

2.6 การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ

2.7 การตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ

2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา

2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อทางการศึกษา

2.11 การวางแผนพัสดุ

2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์ หรือสิ่งก่อสร้าง

ที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- 2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทำและจัดหาพัสดุ
- 2.14 การจัดหาพัสดุ
- 2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุ
- 2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
- 2.17 การเบิกเงินจากคลัง
- 2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
- 2.19 การนำเงินส่งคลัง
- 2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
- 2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
- 2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
- 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา
- 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
- 3.6 การลาทุกประเภท
- 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.9 การสั่งพักราชการและการให้ออกจากราชการไว้ก่อน
- 3.10 รายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
- 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
- 3.12 การออกจากราชการ
- 3.13 การจัดระบบ และการจัดทำทะเบียนประวัติ
- 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
- 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ

3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู และ บุคลากร
ทางการศึกษา

3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และบุคลากร
ทางการศึกษา

3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ

4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา

4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา

4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน

4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร

4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน

4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

4.8 การดำเนินงานธุรการ

4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน

4.11 การรับนักเรียน

4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือ เลิกสถานศึกษา

4.13 การประสานการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และ ตามอัธยาศัย

4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.15 การทัศนศึกษา

4.16 การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน

4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.18 การส่งเสริม สนับสนุน และ ประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร
หน่วยงาน และ สถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

4.19 การประสานราชการส่วนภูมิภาค และ ส่วนท้องถิ่น

4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน

4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า การจัดการบริหาร โรงเรียน ทั้ง 4 ด้าน มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ไม่สามารถ
ดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาของชาติได้ หากขาดการมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การมีส่วนร่วม (Participation)

การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำที่คนในสังคม ได้มีการพัฒนา หรือร่วมทำงานร่วมกัน
ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้งานนั้น ๆ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และได้มีนักการศึกษาให้
ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

เสาวนีย์ สว่างอารมณ์ (2546 : 12) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม
เป็นกระบวนการที่เกิดจากความเกี่ยวข้องของบุคคล สมาคม หรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งอาจเกี่ยวข้อง
ทางด้านจิตใจ อารมณ์ สังคม อันเป็นเหตุรำไ้ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม ตัดสินใจ
วางแผนปฏิบัติ ตลอดจนติดตามและประเมินผล ดังนั้นการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
หมายถึงการแสดงพฤติกรรมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน ได้แก่ด้านการกำกับ
นโยบายและแผนของสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมกิจการของสถานศึกษา ด้านการสนับสนุน
การบริหารจัดการของสถานศึกษา และด้านการติดตามประเมินผล

นาวิณ วรศักดิ์มหาศาล (2549 : 25) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การร่วมมือของ
บุคคลหรือคณะบุคคลในการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ในการมีส่วนร่วม
ด้านการวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การกระตุ้นการทำงาน การประสานงาน และการประเมินผล
การปฏิบัติงานตามแผนงานการปรับปรุงแก้ไข สามารถร่วมรับรู้ปัญหา ร่วมคิดดำเนินการ
ร่วมจัดทำตามแผนงานกิจกรรม มีการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับงานต่าง ๆ และมีการประเมินผลงาน
ว่ามีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร ต้องพัฒนาปรับปรุงอะไรบ้างซึ่งทุกคนต้องร่วมกันอย่างจริงจัง
มีความรับผิดชอบและร่วมกันชื่นชมยินดีกับผลงานที่ร่วมทำ

ทำนอง ภูเกศพิมพ์ (2551 : 27) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการทำงานร่วมกัน
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละ
บุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย
โดยการมีส่วนร่วมเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork)
ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์ และ
อุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551 : 30) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรม ตั้งแต่การศึกษาปัญหา การวางแผน ดำเนินการ การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหา และการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม คือ หลักร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ร่วมรับผิดชอบ

เฉลิมพล พวงศิริ (2552 : 16) การที่ผู้บริหารใช้การจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนาที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

ศิริก อนันต์ (2556 : 30 - 31) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า ได้มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตามการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนมีบทบาทมากขึ้น ถึงขั้นเป็นตัวนำของการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผนเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการปลดปล่อยประชาชนให้หลุดพ้นจากการเป็นผู้รับผลจากการพัฒนา แต่กลายเป็นผู้กระทำ เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการเข้าสู่ภาวะทันสมัย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตนเอง

สุรัส ภูวงษา (2556 : 16) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมว่า เป็นการกระทำกิจกรรมด้วยความสมัครใจ ด้วยความรับผิดชอบร่วมกัน มีการประสานร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ อันเป็นผลก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาอย่างยิ่ง กล่าวคือ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟัง และ นำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาเครือข่าย และ ที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าของ เครือข่าย ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ดีที่สุด

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมมือของบุคคล หรือคณะบุคคล ในการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยการร่วมกันคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ หรือเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้งานที่ร่วมทำ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2542 ; อ้างถึงใน แวน วิรุพห์เลิศ 2546 : 45 - 50) กล่าวว่า การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 40 และมาตรา 58 ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในแต่ละสถานศึกษา ระดมทรัพยากรจากบุคคล และภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสนับสนุนการจัดการศึกษา โดยร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน ร่วมติดตามประเมินผล และรับผลของการจัดการศึกษาในชุมชน ดังมีรูปแบบ และกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน แบ่งออกได้ 5 รูปแบบ ดังนี้

1. การปฏิบัติตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ในการเลือกบุคคลในชุมชน ให้เข้ามาเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาจะต้องถือปฏิบัติตามข้อกำหนดของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 สถานศึกษายังพิจารณาเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติที่โดดเด่นในชุมชน มีความรู้ความสามารถ กล้าแสดงความคิดเห็น และเป็นคนรุ่นใหม่ที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา ในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี และการจัดทำหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น กำกับ และติดตามผลการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เสนอแนวทาง และ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา วิทยากรภายนอก ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่นให้เห็นชอบ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน แต่งตั้งที่ปรึกษา และ คณะอนุกรรมการ เพื่อ

การดำเนินงานให้สำเร็จ รวมทั้งปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ถึงแม้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จะไม่ได้เข้ามาดูแลในการจัดการเรียนรู้โดยตรง แต่ก็ถือว่ามีส่วนร่วมรับรู้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ และพัฒนาการศึกษาในรูปแบบดังกล่าวนี้ มากที่สุด

2. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

เนื่องจาก สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีจำนวนมาก และข้อจำกัดในทรัพยากรต่างๆ สถานศึกษาจึงต้องอาศัยความร่วมมือ ความช่วยเหลือจากบุคคล ทั้งใน และนอกชุมชนค่อนข้างมาก ทำให้ผู้นำชุมชน โดยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องมีส่วนร่วม และระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาตลอดเวลา และมีลักษณะของการมีส่วนร่วมระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ดังนี้

2.1 แหล่งทรัพยากรทางบุคคล ประกอบด้วย คหบดีในท้องถิ่น ญาติของข้าราชการระดับสูงที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน เจ้าอาวาส ลูกศิษย์เจ้าอาวาส ผู้นำชุมชน ศิษย์เก่า องค์กรการกุศล และบุคคลที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2.2 วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา สถานศึกษาจะใช้วิธีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาหลากหลายวิธี ด้วยการขอบริจาคจากแหล่งทรัพยากร ทั้งใน และนอกชุมชน เช่น การทอดผ้าป่าการศึกษา การทอดกฐิน การทำบุญในวาระต่างๆกับ โรงเรียน การจัดตั้งกองทุนเพื่อการศึกษา และการขอบริจาคในรูปสิ่งของ และเครื่องใช้ต่าง ๆ

2.3 กระบวนการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา กระบวนการที่ใช้ในการระดมทรัพยากรอย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ การสรรหาแหล่งทรัพยากร การหาผู้เชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษากับแหล่งทรัพยากร การประสานงานระหว่างชุมชน การต่อรอง และให้บริจาค การดำเนินงานตาม โครงการที่วางไว้ และการตอบแทนแหล่งทรัพยากร

3. การปฏิบัติงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.)

องค์การท้องถิ่นที่อยู่ในชุมชน และมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชน และสถานศึกษา คือ องค์การบริหารส่วนตำบล สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน และ

กำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาตามความต้องการของชุมชนได้ พระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มาตรา 67 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งเสริม การศึกษาในชุมชน สามารถตั้งงบประมาณในลักษณะเงินอุดหนุนการศึกษา เช่น เงินอุดหนุนเด็ก ที่อาศัยอยู่ในเขตตำบล สื่อและวัสดุอุปกรณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน อาหารกลางวัน และอาหาร กลางวันของนักเรียน นอกจากนี้ มีกรรมการจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางคน ได้รับการแต่งตั้ง เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียน ในการจัดการศึกษาในรูปขององค์กรอยู่ในระดับน้อย แต่จะเข้ามามีส่วนร่วมฐานะของการเป็นผู้นำ- ชุมชน ซึ่งเป็นฐานะเฉพาะตัว และการเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับมาก โดยเฉพาะในด้านการสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาอาคารสถานที่ และบริเวณต่างๆ ส่วนกระบวนการมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากบุคคลที่เป็น สมาชิกบริหาร และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้นำชุมชนกลุ่มเดียวกันกับ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น รูปแบบของการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน จะมีความคล้ายคลึงกัน ได้แก่ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและกิจกรรม การ พิจารณาดำเนินการที่เกี่ยวข้องและติดต่อเพื่อขอความร่วมมือ การวางแผนงาน และมอบหมายงาน การทำหนังสือแต่งตั้งคณะกรรมการ การประชุมกันเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า และ ปัญหา การร่วมกันในการดำเนินงาน การประเมินผลงาน และร่วมรับผลการดำเนินงาน

4. การร่วมกันจัดตั้งกองทุนการศึกษา

การตั้งกองทุนการศึกษาจะตั้งขึ้นด้วยความร่วมมือของบุคคลในชุมชน เพื่อให้ การช่วยเหลือนักเรียน พัฒนาครู และสถานศึกษารวมทั้งช่วยเหลือครู ซึ่งนับว่าเป็นประโยชน์ ต่อการจัดการศึกษา โดยการนำเงินบริจาคมาตั้งเป็นกองทุนแล้วนำดอกเบี้ย และเงินปันผลมาเป็น พูลการศึกษาสำหรับนักเรียน ในการมอบทุนการศึกษา สถานศึกษาต้องแสดงความโปร่งใส ในการจัดการกับเงินบริจาคส่วนนี้ โดยการแสดงหลักฐานการใช้จ่ายเงินแก่ผู้บริจาคเป็นระยะ ๆ และตอบแทนผู้บริจาคด้วยการมอบเกียรติบัตร เพื่อยกย่องชมเชยในความเสียสละในงานประจำปี ของสถานศึกษา การนำเงินกองทุนไปใช้ทุกครั้ง จะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานก่อน

5. การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน สถานศึกษาจะมอบหมายให้คณะครูที่พักอาศัยอยู่ในชุมชน มีความคุ้นเคยกับบุคคล ในชุมชนพอสมควรเป็นผู้ทำหน้าที่นี้ โดยการเป็นผู้แทนของโรงเรียนไปร่วมงานในชุมชน และประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษา จะสร้างความสัมพันธ์โดยอาศัยผู้นำชุมชนที่มีวัยใกล้เคียงกับผู้บริหารสถานศึกษา และครูเป็นผู้เชื่อมโยงให้ผู้บริหารสถานศึกษากับคนในชุมชน ได้รู้จักกันมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้มีการออก จุลสารรายเดือนของ โรงเรียน เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทราบ ผู้นำชุมชน ประชาชนรู้สึกพอใจ หากคณะครูสามารถเข้ากับชาวบ้าน ได้ดีมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ภายในสถานศึกษา แบ่งได้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนเริ่มดำเนินงาน ผู้บริหาร โรงเรียน และประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรเป็นผู้ดำเนินการ ภายใต้เงื่อนไขที่ว่าต้องการร่วมกันคิด ที่จะดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่ยังไม่มีความพร้อมหรือยังไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการอย่างไร

ขั้นที่ 2 สร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน ในช่วงแรก ผู้บริหารสถานศึกษา ต้องสร้างความสัมพันธ์กับคนในชุมชน โดยเริ่มจากการติดต่อ พบปะ พูดคุยกับคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และคนในชุมชนที่มีวัยใกล้เคียงกันก่อน หลังจากนั้นจึงทำความคุ้นเคย กับคนในชุมชนทั่ว ๆ ไป อาศัยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนวัยเดียวกันในชุมชน ให้เป็นผู้เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันจากการเป็นคนรู้จักกัน จนมีความใกล้ชิดกัน เป็นเพื่อนร่วมงาน ที่สนิทสนมกันมากที่สุด การที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะแทรกตนเองเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนได้ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระทำตนโดยการปฏิบัติให้คนในชุมชนยอมรับ เช่น ไปร่วมงานในชุมชน อย่างสม่ำเสมอ ใช้เวลาว่างเข้าสังคมกับชุมชน แสดงความสามารถของตนเองให้คนในชุมชนเห็น และยอมรับด้วยการร่วมทำงานในสิ่งที่ชุมชนมอบหมายให้สำเร็จ ส่วนคณะครูก็ต้องแสดงความรู้ ความสามารถให้ประชาชนได้เห็น จนเกิดการยอมรับในที่สุด

ขั้นที่ 3 สร้างเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม กลุ่มของผู้มีส่วนร่วมมีหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มคณะครู กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มวิทยากรภายนอก ฯลฯ แต่ละกลุ่มแม้จะไม่มีบทบาทเด่นชัด แต่จะมีบทบาทที่โดดเด่น ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นมา กลุ่มบุคคลที่เป็นเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วมนี้ เป็นกลุ่มที่ไม่มีบทบาทตายตัว การกำหนดบทบาทให้มีส่วนร่วมแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ชุมชน หรือสถานศึกษาจัดขึ้น

ขั้นที่ 4 ร่วมสร้างกิจกรรม เป็นขั้นตอนที่ผู้เข้าร่วมคิด ร่วมวางแผน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ศิษย์เก่า และเครือข่ายของกลุ่มผู้มีส่วนร่วม เข้ามาเป็นผู้ร่วมคิด ร่วมการสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันหลายฝ่าย ตั้งแต่การริเริ่มคิด เริ่มดำเนินงาน ทำให้ผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของ เป็นหุ้นส่วน ทำให้มีความเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างกิจกรรมร่วมกันต่อไป

ขั้นที่ 5 ร่วมต่อรองเพื่อการดำเนินการ ขั้นตอนนี้จะสอดแทรกอยู่ในการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน ในการจัดกิจกรรมหรือดำเนินงานของชุมชน และสถานศึกษาทุกขั้นตอน เป็นไป ในรูปของการอภิปราย การแสดงความคิดเห็นเพื่อวางแผนการดำเนินงาน บางครั้งก็เป็นขั้นตอนของความพยายามที่จะให้ความคิดเห็นของตนเองถูกเลือกนำมาใช้ โดยเฉพาะในส่วนของรูปแบบ กระบวนการมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา มีการต่อรองในการขอรับบริจาค และจำนวนเงินที่จะรับบริจาค หรือการสร้างความชอบธรรมในการดำเนินกิจกรรมว่า ได้มีการต่อรอง เพื่อให้เกิดความยินยอม ตามความต้องการของแต่ละกลุ่ม ที่มาร่วมกิจกรรมจะเกิดการยอมรับร่วมกันได้

ขั้นที่ 6 ร่วมกันดำเนินงาน เป็นขั้นตอนที่แสดงถึงบทบาทของผู้มีส่วนร่วมได้อย่างชัดเจน บางครั้งแสดงถึงแบบแผนการมีส่วนร่วมของบุคคล หรือกลุ่มบุคคล และลักษณะของการมีส่วนร่วมดำเนินการจะมีความแตกต่างกัน คือ

6.1 ร่วมดำเนินงานในระดับน้อย ได้แก่ กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน และกลุ่มประชาชนทั่วไป เป็นกลุ่มที่มาร่วมงาน หรือสนับสนุนตามที่ได้รับการเชิญชวน หรือการร้องขอจากผู้นำชุมชน และทางโรงเรียนมากกว่าจะริเริ่มงาน หรือเสนอตัวเข้าร่วมงาน ลักษณะของการร่วมงานร่วมมือ

หรือสนับสนุน ร่วมแสดงความคิดเห็น บทบาทในการมีส่วนร่วมจะอยู่ในระดับน้อย จะไม่มีอำนาจที่จะตัดสินใจ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมหรือการดำเนินงานได้

6.2 ร่วมดำเนินงานในระดับมาก ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชน กลุ่มคณะครู

กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้บริหารวิทยากรให้กับสถานศึกษา ลักษณะการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการเป็นผู้ร่วมคิด ริเริ่มกิจกรรม บริจาคทรัพยากร และสิ่งของ บทบาทในการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างมั่นใจ มีอำนาจในการตัดสินใจ เพื่อการดำเนินกิจกรรมต่างของสถานศึกษาได้พอสมควร

6.3 ร่วมดำเนินงานในระดับมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มที่มีอำนาจหน้าที่ในการ

ดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ เจ้าอาวาส ผู้บริหารสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชนที่มีตำแหน่งอย่างเป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ลักษณะของการมีส่วนร่วมริเริ่มงาน ร่วมสนับสนุน ร่วมดำเนินงาน ติดตามงาน บทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วม ในชุมชนจะอยู่ในระดับมากที่สุด ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างแน่วแน่จริงจัง มีอำนาจในการตัดสินใจ ที่จะเปลี่ยนแปลงกิจกรรม หรือการดำเนินงานบางอย่างได้

ขั้นที่ 7 ร่วมกันประเมินผลการดำเนินงาน หลังจากมีการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ผู้มีส่วนร่วมร่วมดำเนินงาน จะประเมินผลการดำเนินงานร่วมกัน เพื่อปรับปรุงข้อบกพร่อง ลักษณะของการประเมินผล จะใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนร่วมจากกลุ่มต่าง ๆ ประชาชนใช้มากที่สุด คือ ประเมินผลจากจำนวนผู้มาร่วมงาน

ขั้นที่ 8 ร่วมกันรับผลจากการดำเนินงาน ผลจากการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัดการศึกษาของชุมชน ส่วนมากเป็นผลประโยชน์ ในทางด้านจิตใจมากกว่าจะเป็นสิ่งของตอบแทน ที่เป็นผลทางด้านวัตถุสิ่งของจากสถานศึกษา และชุมชน ผลจากการมีส่วนร่วม ที่สถานศึกษานำมาใช้ในการแสดงความขอบคุณต่อคนในชุมชนเป็นประจำ เป็นความรู้สึกด้านจิตใจ คือ การแสดงความกึ่งนเคย การทักทาย การเยี่ยมเยียน หรือการรดน้ำคำหัวในวันสงกรานต์ การมอบเกียรติบัตร การประกาศคุณความดี การตั้งชื่ออาคารเรียนตามชื่อผู้บริจาค รายใหญ่ การมีส่วนร่วมในพิธีต่าง ๆ ทำให้เกิดมีเครือข่ายของการมีส่วนร่วมมากขึ้น และมีจำนวนผู้เต็มใจ เข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรม สนับสนุนงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนมากขึ้น

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ความเป็นมาของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นคณะบุคคลซึ่งมีความสำคัญที่จะทำหน้าที่กำกับ และ ส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษา ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก และเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543 ; อ้างถึงใน วิกฎ พรหมโสภา. 2553 : 20 - 22) ได้สรุปความเป็นมา ลักษณะ บทบาทหน้าที่ และ ภารกิจของคณะกรรมการ สถานศึกษา ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

พ.ศ. 2428 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงส่งเสริมให้มีการ จัดการศึกษาที่มีระบบระเบียบปฏิบัติที่แน่นอนมากขึ้น ในปี พ.ศ. 2452 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำบลประกอบด้วย กรรมการ 3 คน คือ กำนัน หรือ หัวหน้าตำบล 1 คน มีหน้าที่จัดตั้งโรงเรียน ทำนุบำรุง หาเด็กเข้าเรียน หาครูมาสอนใน โรงเรียน เรียกโรงเรียนที่ตั้งขึ้นมานี้ว่าโรงเรียน ประชาบาล ซึ่งดำรงอยู่ได้โดยอาศัยทุนทรัพย์ของประชาชน

พ.ศ. 2524 มีการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการแต่งตั้ง คณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2525 โดยมีสาระสำคัญที่กำหนด แนวทางการสรรหา จำนวนคุณสมบัติ วาระ และการพ้นตำแหน่ง รวมทั้งได้กำหนดบทบาทหน้าที่ ไว้อย่างชัดเจน

พ.ศ. 2539 กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีระบบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย คณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พุทธศักราช 2539 เนื่องจากมีข้อมูลจากผลการวิจัยยืนยัน ว่า การดำเนินการของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา ยังไม่เกิดผลสำเร็จ เท่าที่ควร ทั้งความพร้อมการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาในโรงเรียน ความพึงพอใจในผลงานของตนเอง การให้คำปรึกษาแนะนำแก่โรงเรียน การกำหนดแนวทาง การพัฒนาประกอบกับการมีกระแสความต้องการให้คณะกรรมการประจำโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 9)

พ.ศ. 2540 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2539 เพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดประชุมทางไกล เรื่องบทบาทคณะกรรมการ โรงเรียน และประธานคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษาตาม รัฐธรรมนูญ ถือเป็นการจัดประชุมสัมมนาผู้บริหาร โรงเรียน และ ประธานคณะกรรมการ โรงเรียน พร้อมกันทั่วประเทศ โดยการถ่ายทอดสดผ่านทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 และ วิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยพร้อมกันทั่วประเทศเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2541 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 9)

พ.ศ. 2542 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

ที่เน้นหลักการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน การกระจายอำนาจในการจัดการศึกษา รวมทั้งการพัฒนาองค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเอง และสามารถจัดการศึกษาในชุมชนได้

พ.ศ. 2543 กระทรวงศึกษาธิการการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ในชุมชนหลายฝ่ายให้เข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียนในการจัดการศึกษาของชุมชน และ เป็นระเบียบคณะกรรมการสถานศึกษาฉบับแรก ที่กำหนดให้ผู้หญิงสามารถเข้ามามีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการ สถานศึกษาทำให้ผู้หญิงมีโอกาสมากขึ้นในการทำงานเพื่อชุมชน และ โรงเรียน ยิ่งทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทมากขึ้นในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

พ.ศ. 2546 มีการออก พระราชบัญญัติระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ หรือผู้แทน องค์กรศาสนาอื่น และ ผู้ทรงคุณวุฒิ คุณสมบัติหลักเกณฑ์วิธีสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งให้เป็นไปตามกำหนดในกฎกระทรวง (พระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 : 6)

พ.ศ. 2550 ออกกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ การบริหาร และ การจัดการศึกษา ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือ เลขาธิการคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหาร และ การจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจ หน้าที่ของตน

กฎหมาย และ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 (ราชกิจจานุเบกษา : 13 - 17)

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 40 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กับมาตรา 8 และมาตรา 38 วรรคสองและวรรคสาม แห่ง พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้ปกครอง” หมายความว่า บิดามารดา หรือบิดามารดา ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง หรือผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของนักเรียน และให้หมายความรวมถึงบุคคล ที่นักเรียนอยู่ด้วยเป็นประจำ หรือที่นักเรียนอยู่รับใช้การงาน

“ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาของรัฐ ที่มีอำนาจหน้าที่ หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับงบประมาณจากรัฐแต่ละแห่ง ยกเว้น สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และศูนย์การเรียน

“สถานศึกษาขนาดเล็ก” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนไม่เกินสามร้อยคน

“สถานศึกษาขนาดใหญ่” หมายความว่า สถานศึกษาที่มีนักเรียนเกินกว่าสามร้อย

คนขึ้นไป

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า ชุมชนหรือองค์กรที่มีประชาชนรวมตัวกันไม่น้อยกว่าสิบห้าคน เพื่อดำเนินกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชนโดยส่วนรวมอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี มีผลงานที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รับรอง และมีที่ตั้งแน่นอน อยู่ในท้องที่ตำบล หรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษา หรือ ท้องที่ตำบลหรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมาย ซึ่งสถานศึกษาตั้งอยู่

“ศิษย์เก่า” หมายความว่า ผู้ที่สถานศึกษารับรองว่าสำเร็จการศึกษาจาก หรือ เคย ศึกษา ในสถานศึกษานั้น

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการสถานศึกษาแต่ละแห่ง

“ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา” หมายความว่า ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษาตั้งอยู่

ข้อ 2 ในสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนเก้าคน และสถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวนสิบห้าคนประกอบด้วย

- (1) ประธานกรรมการ
- (2) กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน
- (3) กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน
- (4) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน
- (5) กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน
- (6) กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน

(7) กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และ หรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ จำนวน หนึ่งรูป หรือ หนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนสองรูป หรือสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(8) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหนึ่งคน สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนหกคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(9) ผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 3 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8)

ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์

(2) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(3) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(4) ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการผู้ใดมีลักษณะต้องห้ามตาม (5) ต้องออกจากการเป็นบุคคลซึ่งมีลักษณะต้องห้าม หรือแสดงหลักฐานให้เป็นที่เชื่อได้ว่าตนได้เลิกประกอบกิจการหรือการใด ๆ อันมีลักษณะต้องห้ามดังกล่าวแล้วต่อผู้อำนวยการภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ หรือ กรรมการ

ข้อ 4 นอกจากคุณสมบัติตามข้อ 3 แล้ว

(1) กรรมการตามข้อ 2 (2) ต้องเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(2) กรรมการตามข้อ 2 (3) ต้องเป็นครู

(3) กรรมการตามข้อ 2 (4) ต้องไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษา ที่ปรึกษาหรือ ผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(4) กรรมการตามข้อ 2 (6) ต้องเป็นผู้ที่เคยศึกษาหรือสำเร็จการศึกษาจากสถานศึกษานั้น และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้าง ที่ปรึกษาหรือผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

(5) กรรมการตามข้อ 2 (8) ต้องไม่เป็นกรรมการสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเกินกว่าสามแห่งขึ้นไปในเวลาเดียวกัน และไม่เป็นครู เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของสถานศึกษาที่ปรึกษา หรือผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีสัญญาจ้างกับสถานศึกษานั้น

ข้อ 5 ให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหาและเลือกประธานกรรมการและกรรมการตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ดังต่อไปนี้

(1) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) และ (6) ให้บุคคลแต่ละประเภทเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือประเภทละหนึ่งคน ทั้งนี้ โดยให้แต่ละประเภทแยกกันดำเนินการ

(2) ในการสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (4) ให้องค์กรชุมชนเสนอชื่อผู้ที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ ซึ่งมีคุณสมบัติตามข้อ 3 และข้อ 4 จากนั้นให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเลือกกันเองให้เหลือจำนวนหนึ่งคน

ในกรณีไม่มีองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงที่เป็นภูมิลำเนาของนักเรียนในสถานศึกษา หรือตำบล หรือแขวงที่สถานศึกษาตั้งอยู่ หรือมีแต่ไม่เสนอชื่อผู้แทนเข้ารับเลือกเป็นกรรมการ ให้ผู้อำนวยการสรรหาผู้แทนองค์กรชุมชนในท้องที่ตำบลหรือแขวงใกล้เคียง หรือในท้องที่ตำบล หรือแขวงของเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียงเป็นกรรมการผู้แทนองค์กรชุมชนในสถานศึกษานั้น

(3) การสรรหา และเลือกกรรมการตามข้อ 2 (5) ให้ดำเนินการ โดยสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

(4) การสรรหาและเลือกกรรมการตามข้อ 2 (8) ให้ดำเนินการ โดยการพิจารณา ร่วมกัน ของผู้ที่ได้รับการสรรหา และได้รับเลือกให้เป็นกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ให้ได้จำนวนสองคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนเจ็ดคนสำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

(5) การสรรหา และการเลือกประธานกรรมการ ให้ผู้ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการ ตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และกรรมการตามข้อ 2 (9) ร่วมกันเลือกประธานกรรมการ จากผู้ที่ได้รับเลือกเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(6) ให้ผู้อำนวยการเสนอรายชื่อผู้ที่ได้รับการสรรหาและได้รับเลือกตาม (1) ถึง (5) ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ และ กรรมการ

ข้อ 6 หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา และการเลือกกรรมการนอกจากที่กำหนดไว้ใน กฎกระทรวงนี้ ให้เป็นไปตามประกาศของสถานศึกษา

ข้อ 7 ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) มีวาระ การดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระ ติดต่อกันมิได้

นอกจากการพ้นตำแหน่งตามวาระ ประธานกรรมการและกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) และ (8) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ตาย

(2) ลาออก

(3) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ออกเพราะบกพร่องต่อหน้าที่ ทำให้ เสื่อมเสียต่อสถานศึกษา หรือหย่อนความสามารถ

(4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 หรือข้อ 4

(5) พ้นจากการเป็นพระภิกษุ เฉพาะกรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์

ข้อ 8 ในกรณีที่ประธานกรรมการหรือกรรมการตามข้อ 2 (2) (3) (4) (5) (6) (7) หรือ (8) พ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ดำเนินการสรรหา เลือก และแต่งตั้งประธานกรรมการหรือ กรรมการแทนภายในเก้าสิบวัน เว้นแต่วาระของกรรมการเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน จะไม่ดำเนินการก็ได้

ให้ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่ง

ตนแทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการและกรรมการตามวรรคหนึ่งจะพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหากรรมการใหม่ภายในเก้าสิบวันก่อนวันครบวาระ และให้ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าประธานกรรมการ และกรรมการซึ่งแต่งตั้งใหม่เข้ามารับหน้าที่

ข้อ 9 สถานศึกษาที่มีสภาพ และลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป ซึ่งไม่สามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาได้ครบองค์ประกอบตามกฎหมาย การกำหนดองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา และจำนวนกรรมการในแต่ละลักษณะ และประเภทของสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้มีอำนาจในการประกาศให้สถานศึกษาใดเป็นสถานศึกษาที่มีสภาพ และลักษณะการปฏิบัติงานแตกต่างจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทั่วไป

ข้อ 10 ในวาระเริ่มแรกให้ผู้อำนวยการดำเนินการสรรหา และเลือกประธานกรรมการ และกรรมการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ

ข้อ 11 ในวาระเริ่มแรกกรรมการตามข้อ 2 (3) ยังไม่ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ จนกว่าคุรุสภาจะกำหนดให้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามกฎหมายว่าด้วยสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา

ข้อ 12 ให้เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหา อันเกี่ยวกับการปฏิบัติการ หรือการดำเนินการสรรหา การเลือกประธานกรรมการ และกรรมการของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงนี้

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นบุคคลที่มีความเสียสละอุทิศตนเพื่อการศึกษา อย่างแท้จริงตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษา ขึ้นไปซึ่งมีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้ทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 27 - 28)

1. กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาสถานศึกษา
 2. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
 3. ให้เห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
 4. กำกับ และติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
 5. ส่งเสริม และสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
 6. ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
 7. เสนอแนวทางและกำรมมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และการบริหารทั่วไป
 8. ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอก และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมของท้องถิ่น และของชาติ
 9. เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับประชาชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรภาครัฐ และเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน และท้องถิ่น
 10. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน
 11. แต่งตั้งที่ปรึกษา และหรือคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานตามระเบียบ
 12. ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น
- อูทัย บุญประเสริฐ (2542 : 65) ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นทั้งคณะกรรมการบริหารและคณะที่ปรึกษาดังต่อไปนี้
1. กำหนดนโยบาย และจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
 2. ให้ข้อเสนอแนะในการแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษา
 3. ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษา

4. ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงานหน่วยราชการต่าง ๆ และภาคเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชนหน่วยงานส่วนราชการ และการพัฒนาท้องถิ่น

5. รายงานผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาต่อชุมชนสาธารณชน และหน่วยงานที่กำกับดูแล

6. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามหน้าที่

7. ให้มีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการสถานศึกษาเห็นสมควร บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน ในคณะกรรมการสถานศึกษาผู้บริหารโรงเรียน มีบทบาทสำคัญมาก ในการดำเนินการเพื่อได้รับประโยชน์จากคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหาร และการจัดการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับ ธีระ รุญเจริญ (2548 : 131 - 132) ได้กล่าวถึงการปรับเปลี่ยนตามแนวการปฏิรูปการศึกษา สิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียนควรทำดังนี้

1. เปลี่ยนเจตคติที่มีต่อคณะกรรมการสถานศึกษาว่าเป็นกลุ่มที่จะสร้างประโยชน์ต่อโรงเรียนในหลาย ๆ ด้าน และมีความสำคัญ และจำเป็นในยุคปฏิรูปการศึกษาเป็นอย่างยิ่งโดยปราศจากความคิดที่ว่า

1.1 การมีคณะกรรมการสถานศึกษาทำให้มีภาระ และยุ่งยากมากขึ้น

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาทำให้อำนาจที่มีอยู่เดิมหดหาย และเปลี่ยนแปลงไป

1.3 ผู้มาเป็นกรรมการไม่รู้ ไม่เข้าใจ การบริหารจัดการศึกษา

1.4 กรรมการหลายคนมาเป็นกรรมการเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

2. ดำเนินการพัฒนาสมรรถภาพที่จำเป็นในการเป็นกรรมการ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหาร และการจัดการศึกษา เช่น

2.1 จัดหาเอกสารที่จำเป็น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หลักสูตร เกณฑ์มาตรฐาน การประกันคุณภาพ

2.2 จัดวิทยากรในการฝึกอบรมในเนื้อหาสาระที่จำเป็น

2.3 ชี้แจงในประเด็นและข้อสงสัยอย่างต่อเนื่อง

2.4 นำไปศึกษานอกโรงเรียน

3. ประสานการประชุม และกิจกรรม โดยการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอด
ทั้งจัดเตรียมเอกสารและสื่อการประชุม

4. ในคณะกรรมการสถานศึกษาได้แสดงบทบาทของตนอย่างเต็มที่ โดยเฉพาะ
สร้างความชัดเจนในหน้าที่ เพื่อคณะกรรมการจะได้มีหน้าที่ของตน โดยสมบูรณ์ ในโอกาสอันควร

5. ให้คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้จัดกิจกรรมการบริหาร และ
การจัดการศึกษาของโรงเรียนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้

6. เป็นกรรมการและเลขานุการที่ดี จากบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขอบข่ายงานทั้ง 4 ด้านชี้ให้เห็นชัดเจนว่าการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น
ให้ความสำคัญต่อชุมชน และท้องถิ่นเพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา
โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดให้มีตัวแทนของชุมชน และท้องถิ่นในรูปของคณะกรรมการ
การศึกษาถือเป็นการสนองต่อนโยบายปฏิรูปการศึกษา และการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา
สู่ชุมชน และท้องถิ่นอย่างแท้จริง

สภาพปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

นักการศึกษาได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานไว้ดังต่อไปนี้

ทองม้วน ศรีเจริญ (2552 : 68) ได้กล่าวถึง ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาด้านวิชาการ ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปัจจุบันส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนค่อนข้างน้อย สาเหตุสำคัญเนื่องจาก
คณะกรรมการบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ และ
สภาพความเป็นอยู่ด้านเศรษฐกิจที่เป็นปัญหาของสังคมไทย ส่งผลให้คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ในการทำมาหากิน ไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาเท่าที่ควร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 21 - 22) ได้กล่าวถึงปัญหา
และอุปสรรคในการปฏิบัติงานจากอดีตถึงปัจจุบันของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในระดับสถานศึกษาดังนี้

1. คณะกรรมการสถานศึกษาฯ ขาดการชัดเจนหน้าที่ของตนเองว่าตนเองจะทำอะไร และทำเพื่อใคร
 2. บุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการส่วนใหญ่ได้รับการร้องขอสถานศึกษามากกว่า ได้รับการคัดสรรจากกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ
 3. วิธีการทำงานร่วมกันของคณะกรรมการฯ ขาดทักษะ และประสบการณ์ เช่น ทักษะร่วมประชุมตัดสินใจ
 4. สถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าคณะกรรมการเป็นเพียงผู้สนับสนุนด้านทรัพยากรทางการศึกษามากกว่าเป็นผู้ร่วมคิดร่วมตัดสินใจร่วมดำเนินงานร่วมรับผลที่เกิดขึ้น
 5. กรรมการสถานศึกษาส่วนหนึ่งยังคิดว่าการบริหารจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงที่ปรึกษา หรือปฏิบัติตามการร้องขอจากสถานศึกษา
 6. กรรมการสถานศึกษาแต่ละคนมีภาระงานมาก การประชุมจึงขาดความร่วมมือและความพร้อมเพรียง
 7. ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารขาดคุณภาพ จึงเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของการบริหารจัดการ ข้อมูลที่นำไปใช้ในการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อการตัดสินใจ การแก้ปัญหา หรือพัฒนางานการศึกษา ส่วนใหญ่จึงอยู่บนพื้นฐานของความรู้สึกและประสบการณ์เดิม
 8. ในอดีตสถานศึกษาขาดความคล่องตัวลงตัวในการบริหาร ปัจจุบันสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความต้องการสูง สามารถบริหารกิจการได้ด้วยตัวเองแต่กรรมการสถานศึกษาบางส่วนยังขาดความชัดเจนในบทบาทที่จะต้องมีการกำกับส่งเสริม และสนับสนุนจะเห็นได้ว่า สภาพการเป็นองค์คณะบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากอดีตถึงปัจจุบันยังเป็นปัญหา และ อุปสรรคต่อการบริหารจัดการศึกษาในสถานศึกษา
- ศุภมาส การระเกตุ (2546 : 91) ได้สรุปถึงปัญหา และอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการจัดการศึกษาว่ามีปัญหาใน 2 ด้าน คือ ด้านตัวคณะกรรมการ และด้านโรงเรียน โดยด้านคณะกรรมการพบปัญหา คือ การไม่รู้บทบาทหน้าที่ของตนเอง การไม่มีเวลาว่างพอต่อการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัด และ การไม่ได้เป็นคน

ในพื้นที่ที่โรงเรียนตั้งอยู่ ส่วนในด้านของโรงเรียนพบปัญหาคือ โรงเรียนจัดให้มีการประชุมของ คณะกรรมการน้อยครั้งเกินไป ผู้บริหาร โรงเรียน และคณะครูไม่ค่อยให้ความสำคัญกับชุมชน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2556 : 3 - 4) ได้กล่าวถึง หลักการสำคัญ ในการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552 - 2561) ว่า จุดเน้นที่ต้องการปฏิรูปการศึกษามี 3 เรื่อง คือ 1) พัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ 2) โอกาสทางการศึกษาเปิด โอกาสให้คนไทยเข้าถึง การเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ และ 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม นอกจากจุดเน้นแล้ว ยังมีหลักการสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาคือ 1) การสร้างคุณภาพและเนื้อหาในการศึกษา 2) การสร้าง โอกาสและการเข้าถึงการศึกษา และ 3) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานปัญหาสำคัญ คือ การมีเวลา ค่อนข้างจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษา เนื่องจากต้องประกอบอาชีพส่วนตัว การไม่เข้าใจในการบริหารจัดการตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ การขาดความรู้ในด้านบริหาร จัดการศึกษา การไม่กล้าแสดงความคิดเห็น นอกจากนี้ยังพบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาอพยพ ย้ายถิ่นหรือเดินทางไปประกอบอาชีพที่อื่น ขาดต่อการติดต่อประสานงาน และประการสำคัญ ในการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นการเสียสละ แทบจะไม่ได้ผลตอบแทนเลย เพียงแต่แสดงออกถึงความรู้สึกว่าคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นเพียงผู้ร่วมจัดการศึกษาเท่านั้น และจากการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ที่ต้องการให้คนไทยได้เรียนรู้ ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายภายในปี 2561 มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ อย่างเป็นระบบ โดยเน้นประเด็นหลักสามประการ คือ 1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และ เรียนรู้ ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่ง ดี และมีใจรักมาเป็นครู คณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ 2) เพิ่มโอกาสการศึกษาและเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย มีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ 3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหาร และจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอก ระบบการศึกษาด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีบทบาทสำคัญในการร่วมพัฒนา การศึกษาเพื่อให้คนไทยทุกคนสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตและเรียนอย่างมีคุณภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาประกอบการวิจัยครั้งนี้ แวน วิรุฬห์เลิศ (2546 : 99 - 100) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร พบว่า ทั้งโดยภาพรวม และทุกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยสูงกว่าในด้านอื่น ๆ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าในด้านอื่น ๆ ส่วนด้านมาตรฐานการบริหารโรงเรียน ของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้แทนทุกกลุ่ม โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อำนาจ พุททชาติ (2546 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า มีข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นควรส่งเสริมให้กรรมการจากภายนอกสถานศึกษา มีความตระหนักและให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ หรือธรรมนูญสถานศึกษา ควรจัดงบประมาณ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลอย่างพอเพียง ควรจัดห้องปฏิบัติการให้มีความพร้อมทั้งอุปกรณ์ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ควรสนับสนุนบุคลากร และ งบประมาณดำเนินการอย่างเพียงพอ ควรส่งเสริมให้ทุกคนมีความรับผิดชอบ และรายงานผลการดำเนินงานตามสภาพจริง ผู้บริหารต้องยอมรับความเปลี่ยนแปลง สนับสนุนการบริหารที่เน้นหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมคิดร่วมดำเนินการ และร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา

ไพบุลย์ คนเสงี่ยม (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายด้านทุกด้าน ก็มีสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

วัลลภ บุญกิตติเจริญ (2547 : 87 - 88) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา ใน 4 งาน คือ การบริหารวิชาการ

การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป โดยภาพรวม และแต่ละงาน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามขนาดสถานศึกษา 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นาวิน วรศักดิ์มหาศาล (2549 : 58 - 60) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ในด้านการกระตุ้นการทำงาน และมีส่วนร่วมระดับปานกลาง ในด้านการประสานงาน การจัดสรรทรัพยากร การประเมินผล การวางแผน

ไพโรจน์ ไสยศศรี (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ธาดาพงศ์ แดงงาม (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาพบว่า สภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และ กรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 4 โดยภาพรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

วรพันธ์ พลเดช (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุรรัมย์ เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารวิชาการควรมีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้นักเรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีเกี่ยวกับการเรียนการสอนที่ทันสมัยให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนด้านการบริหารงบประมาณควรมีการระดมทรัพยากรจากส่วนต่างๆ ให้มากขึ้น ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ด้านการบริหารบุคคล ควรสร้างจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร และการจัดสรรบุคลากร ให้ตรงกับความต้องการ และปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนงานอื่น ๆ เพิ่มเติมด้านการบริหารทั่วไป ควรส่งเสริม และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยใช้กิจกรรม

ที่หลากหลาย และส่งเสริมอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการศึกษาที่หลากหลาย
เน้นการปฏิบัติที่โปร่งใสและตรวจสอบได้

ลม แพงสุข (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาของคณะกรรมการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไชย
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น
รายด้าน พบว่า ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการปรับปรุงแก้ไข
อยู่ในระดับมากทุกด้าน

จำนง แก้วเนื้ออ่อน (2552 : 63 - 66) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ
สถานศึกษา ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา โดย
ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามขนาดของ
สถานศึกษา ประกอบด้วยขนาดใหญ่ และขนาดเล็ก ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน และ
เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา ในเขตเทศบาล และ
นอกเขตเทศบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เฉลิมพล พวงศิริ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหาร โรงเรียนแบบมีส่วนร่วม
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์ ในความคิดเห็น
ของกลุ่มตัวอย่าง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับ
มาก 2 ด้าน คือ ด้านวิชาการ และ ด้านการบริหารงานทั่วไป และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้านคือ
ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านงบประมาณ

ทองม้วน ศรีเจริญ (2552 : 66 - 68) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหา และความต้องการ
การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอสตึก
จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีปัญหามากที่สุด ได้แก่ ด้านวิชาการ รองลงมา คือ
บริหารทั่วไป ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ความต้องการ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่
ด้านบุคลากร รองลงมาคือ ด้านวิชาการ ด้านบริหารทั่วไป และด้านงบประมาณ ตามลำดับ

วิกุล พรหมโสภา (2553 : 74 - 75) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3

พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการด้านการบริหารจัดการศึกษาด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และ ด้านการบริหารทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามบทบาท หน้าที่ของคณะกรรมการ จำแนกตามระดับช่วงชั้นการจัดการเรียนการสอน และขนาด โรงเรียน ตามภาระงาน 4 ด้าน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

สุจิตรา จรทะผา และ คณะ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการ บริหาร โรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา โรงเรียนเนินลาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานงบประมาณ

นิรุทธิ์ เสงี่ยม (2554 : 110) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามุรไร้มย์ เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การบริหารงานบุคคล รองลงมาคือด้านการบริหารงานทั่วไป และด้านการบริหารงบประมาณ สำหรับค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการบริหารงานวิชาการ

มานิช แสงสว่าง (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอ หนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ใน ระดับมากทุกด้าน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงบประมาณ รองลงมา คือ ด้านการบริหารวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารงานบุคคล

ราตรี อาจวัง (2554 : 91 - 93) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทน ผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีเพศต่างกันโดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

ไม่แตกต่างกัน ผู้แทนผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ
การบริหารงานของสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

ดิเรก อนันต์ (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อ
เปรียบเทียบการมีส่วนร่วม โดยจำแนกตามสถานภาพ และขนาดของสถานศึกษา พบว่ามีความ
คิดเห็นไม่แตกต่างกัน และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม พบว่า แนวทางในการพัฒนา
สูงสุด คือ ควรมีการประชุมกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมทักษะในการแสดง
ความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกัน

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าในส่วนที่เกี่ยวข้อง และได้นำมาประกอบการวิจัยดังนี้

โซร์เบลโล (Sorbello. 1978 ; อ้างถึงใน สุรัส ภูวงษา. 2556 : 36 - 37) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
บทบาทของผู้ปกครองนักเรียนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในบทบาทที่
เป็นจริง และ คาดหวังตามทัศนะของครูประถมศึกษา ครูใหญ่ ผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษา โดยการศึกษาความสัมพันธ์ 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านนักเรียน
ด้านหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก และด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า
กลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มเห็นว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับ โรงเรียน อยู่ในระดับน้อยทุกกลุ่ม
เสนอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือเรียน การจัดหลักสูตร ระเบียบวินัยของครู
ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของโรงเรียน

เคลคอบบี้ (Claycomb. 1995 : A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทการตัดสินใจของ
คณะกรรมการ โรงเรียนและผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีเขตการศึกษา
แห่งหนึ่งในประเทศอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นโยบายจะมุ่งให้อำนาจการตัดสินใจเป็นของ
ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน ครู และ ตัวแทนของฝ่ายปกครอง แต่อำนาจการตัดสินใจยังคงอยู่ที่
นักศึกษาดั้งเดิม โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องในด้านการเรียนการสอน สำหรับคณะกรรมการ
โรงเรียนฝ่ายผู้ปกครองนักเรียน มีบทบาทในการตัดสินใจเฉพาะบางเรื่องเท่านั้น

ฮอร์น (Horn.1996 ; อ้างถึงใน วิกุล พรหมโสภา. 2554 : 43) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียน ในทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน พบว่า ลักษณะที่สำคัญในการประเมินบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียน คือ 1) จะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับชุมชน 2) จะต้องประเมินการปฏิบัติงานของโรงเรียน 3) จะต้องปฏิบัติตามพันธกิจ สิทธิความเชื่อ ปรัชญาของโรงเรียน 4) หลักสูตรจะต้องมีการต่อเนื่อง 5) ทุกระบบจะต้องมีความ สัมพันธ์กัน 6) มีการพัฒนา นโยบาย 7) มีการทบทวนภาระงานที่ผ่านมาของโรงเรียน และ 8) มีการสนับสนุนระบบ จุดสำคัญ การประเมินบทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ ต่อคำถามมากกว่าการตอบคำถาม และกรรมการโรงเรียนจะต้องสนใจการประเมินผลเกี่ยวกับความคาดหวังระบบการจัดการของโรงเรียน มากกว่าการปรับปรุงข้อสัญญาระยะยาว

ฮัสตัน และ ไบรอัน (Houston & Bryant. 1997 : A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน และ คณะกรรมการ โรงเรียน พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการโรงเรียน เป็นผู้มีบทบาทสำคัญ ที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับสมาชิกของชุมชน ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และคณะกรรมการ โรงเรียน จะต้องมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน จะต้องมีความมุ่งมั่นที่แน่นอน มีระเบียบ มีจุดประสงค์ที่ชัดเจน สร้างสรรค์งานการศึกษา และค้นหาว่าประชาชนต้องการสิ่งใดจากโรงเรียน

แม็คอาดัม และ เครสแมน (McAdams & Cressman. 1997 ; อ้างถึงใน วิกุล พรหมโสภา. 2554 : 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษา โดยใช้กลุ่มผู้บริหาร โรงเรียน 175 คน และ คณะกรรมการสถานศึกษา 226 คน พบว่า ทั้งผู้บริหาร โรงเรียน และ คณะกรรมการสถานศึกษา จะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับบทบาทซึ่งกันและกัน และมีผลกระทบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากสาระสำคัญของเอกสาร และวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีกรอบในการทำงานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป มีกรอบการบริหารกว้างขวางมากทำให้การบริหารงานอาจไม่ทั่วถึง หรือขาดประสิทธิภาพในการบริหารงาน ดังนั้น หากต้องการให้การบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล การทำงานร่วมกันระหว่าง โรงเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทั้ง 2 ฝ่าย ควรให้ความร่วมมือกันมากขึ้นช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ที่ตั้งเป้าหมายไว้
ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7
ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,286 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยใช้ตารางของ เกรจซีและมอร์แกน (Krejcie &
Morgan. 1970 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331
คน และทำการสุ่มแบบชั้นภูมิตามสัดส่วนดังนี้

2.1.1 แบ่งประชากรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแต่ละอำเภอออกเป็น
2 กลุ่ม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา
ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยในลักษณะชั้นภูมิ (Strata)

2.1.2 ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ในแต่ละอำเภอให้กระจายไปตามสัดส่วน
 ดังวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก รายละเอียดของประชากร
 และกลุ่มตัวอย่าง แสดงในตาราง 3.1

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

อำเภอ	คณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ลำทะเมนชัย	ภายในสถานศึกษา	44	6
	ภายนอกสถานศึกษา	172	25
เมืองยาง	ภายในสถานศึกษา	36	5
	ภายนอกสถานศึกษา	144	21
ชุมพวง	ภายในสถานศึกษา	92	13
	ภายนอกสถานศึกษา	394	56
ประทาย	ภายในสถานศึกษา	126	18
	ภายนอกสถานศึกษา	444	64
พิมาย	ภายในสถานศึกษา	118	17
	ภายนอกสถานศึกษา	503	72
โนนแดง	ภายในสถานศึกษา	42	6
	ภายนอกสถานศึกษา	171	24
รวม		2,286	331

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ในด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

คะแนน 5 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มาก

คะแนน 3 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อยที่สุด

2. ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัย เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิด และหลักการ ตลอดจนบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 กำหนดกรอบแนวคิดขอบข่าย และวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือ

2.3 กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างเครื่องมือ

2.4 นำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พิจารณาตรวจสอบแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจพิจารณา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อความที่ครอบคลุมและตรงตามสภาพเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

2.4.1 นายศราวุธ พิมลมาศ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดจันทนาราม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2.4.2 นายสวัสดิ์ พันธุ์อินทร์ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองมะเขือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล

2.4.3 นายวันคนัย คำของ วุฒิการศึกษา กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านดงหลบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

2.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทำการตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และ เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

2.6 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .984

2.7 นำแบบสอบถามไปจัดพิมพ์ และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตจากสำนักบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อขอความ อนุเคราะห์จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ในการออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้
2. การเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งหนังสือขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พร้อมแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ได้ จากการสุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2555 จำนวนทั้งสิ้น จำนวน 331 คน

3. ติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ไม่ได้คืนด้วยตัวเอง

4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 331 ฉบับ
เก็บรวบรวมมาได้จำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.66

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวน และร้อยละ
2. การศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา โดยจำแนกตามคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา โดยทดสอบค่าที (Independent Samples t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สูตร (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 261)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	n	แทน	จำนวนคนทั้งหมดในกลุ่มเป้าหมาย

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร Independent Samples t-test ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมคะแนนแต่ละคนยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มเป้าหมาย

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระกัน (Independent Samples t - test) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 โดยการวิเคราะห์ค่า Independent Samples t - test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 โดยใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบ t-test
	\bar{X}_1	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	\bar{X}_2	แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติใช้ในการพิจารณา t - distribution
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งปรากฏตามตาราง 4.1

ตาราง 4.1 จำนวน และร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในสถานศึกษา		
1.1 ผู้บริหาร โรงเรียน	19	6.13
1.2 ครู	19	6.13
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายนอกสถานศึกษา		
2.1 ผู้แทนผู้ประกอบการ	55	17.74
2.2 ผู้แทนองค์กรชุมชน	42	13.55
2.3 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	133	42.90
2.4 ผู้แทนศิษย์เก่า	37	11.94
2.5 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์	5	1.61
รวม	310	100

จากตาราง 4.1 พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา เช่น
ผู้บริหารสถานศึกษา และครู จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 12.26 และ คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานภายนอกสถานศึกษา จำนวน 272 คน คิดเป็นร้อยละ 87.74

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ซึ่งปรากฏตามตาราง 4.2

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมและรายด้าน

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีต่อการบริหารจัดการโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านวิชาการ	3.74	0.53	มาก	3
2. ด้านงบประมาณ	3.75	0.53	มาก	2
3. ด้านการบริหารงานบุคคล	3.71	0.54	มาก	4
4. ด้านการบริหารงานทั่วไป	3.76	0.47	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.74	0.49	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากเช่นกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมา คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.75$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.74$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านวิชาการ โดยรวม
และรายข้อ

บทบาทด้านวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น..	3.83	0.58	มาก	2
2. ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา.....	3.77	0.61	มาก	4
3. กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของ สถานศึกษา.....	3.82	0.60	มาก	3
4. พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แก่สถานศึกษา.....	3.86	0.57	มาก	1
5. กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา.....	3.72	0.64	มาก	11
6. ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ.....	3.75	0.64	มาก	6
7. จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียน การสอน.....	3.74	0.63	มาก	8
8. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ มาตรฐานการศึกษา.....	3.65	0.64	มาก	15
9. ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น.....	3.76	0.62	มาก	5
10. จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย.....	3.74	0.63	มาก	8
11. ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานด้านวิชาการ ที่สถานศึกษาได้รับให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ.....	3.71	0.64	มาก	13
12. ร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น.....	3.75	0.67	มาก	6
13. จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน วิชาการของสถานศึกษา.....	3.72	0.66	มาก	11

ตาราง 4.3 (ต่อ)

บทบาทด้านวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
14. รับทราบผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของนักเรียน.....	3.66	0.66	มาก	14
15. กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน ตามแผนงานของฝ่ายวิชาการ.....	3.74	0.66	มาก	8
รวมเฉลี่ย	3.74	0.53	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.74$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 พัฒนาและส่งเสริม
ให้มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.86$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 1 พัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษา และหลักสูตรท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.83$) และ ข้อที่ 3 กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผน
ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) ตามลำดับ

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ด้านงบประมาณ
โดยรวมและรายชื่อ

บทบาทด้านงบประมาณ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรร งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	3.81	0.62	มาก	3
2. อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร...	3.84	0.60	มาก	1
3. ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณ ของสถานศึกษา.....	3.76	0.65	มาก	4
4. ให้ข้อเสนอแนะการจัดซื้อ - จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ ของสถานศึกษา.....	3.71	0.67	มาก	9
5. ระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการจัด การศึกษา.....	3.82	0.63	มาก	2
6. เป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อ - จัดจ้างของ สถานศึกษา.....	3.74	0.63	มาก	6
7. ควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุของ สถานศึกษา.....	3.73	0.63	มาก	8
8. สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา.....	3.74	0.63	มาก	6
9. มีบทบาทในการเสนอแนะ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบงานการเงิน และพัสดุ.....	3.71	0.66	มาก	9
10. เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศเพื่อการจัดหาพัสดุ.....	3.75	0.63	มาก	5
11. กำกับ ติดตาม การทำบัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน.....	3.68	0.67	มาก	11
รวมเฉลี่ย	3.75	0.53	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกัน โดย ข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน มีบทบาทมากที่สุดด้านงบประมาณ คือข้อ 2 อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับ
การจัดสรร ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ 5 ระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นเพื่อสนับสนุนการจัด
การศึกษา ($\bar{X} = 3.82$) และข้อ 1 จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณ
จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.81$) ตามลำดับ

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล
โดยรวมและรายข้อ

บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. วางแผน จัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และ บุคลากรทางการศึกษา.....	3.81	0.60	มาก	1
2. ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรปฏิบัติ หน้าที่ต่างๆ ของสถานศึกษา.....	3.75	0.61	มาก	3
3. การย้ายข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา..	3.77	0.57	มาก	2
4. การพิจารณาความดี ความชอบเกี่ยวกับการ เลื่อนขั้นเงินเดือน.....	3.68	0.69	มาก	7
5. ส่งเสริมให้ข้าราชการครู และบุคลากรทาง การศึกษามีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็ม ความสามารถ.....	3.75	0.66	มาก	3
6. ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา.....	3.68	0.67	มาก	7

ตาราง 4.5 (ต่อ)

บทบาทด้านการบริหารงานบุคคล	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
7. ส่งเสริมขวัญ กำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา.....	3.74	0.65	มาก	5
8. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา.....	3.70	0.67	มาก	6
9. ให้ข้อเสนอแนะในการจัดระบบ และการจัดทำ ทะเบียนประวัติของบุคลากรทางการศึกษา.....	3.68	0.68	มาก	7
10. มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการพัฒนา มาตรฐาน และการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา.....	3.67	0.65	มาก	10
11. การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา.....	3.66	0.66	มาก	11
รวมเฉลี่ย	3.71	0.54	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.71$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษา
 มีบทบาทมากที่สุดด้านบุคคล คือ ข้อ 1 วางแผน จัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากร
 ทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.81$) รองลงมาคือ ข้อ 3 การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 ($\bar{X} = 3.77$) และข้อ 2 ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของสถานศึกษา
 ($\bar{X} = 3.75$) ข้อ 5 ส่งเสริมให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีจิตสำนึกในการปฏิบัติ
 หน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ($\bar{X} = 3.75$) ตามลำดับ

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป
โดยรวมและรายชื่อ

บทบาทด้านการบริหารงานทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. มีบทบาทในการวางแผน พัฒนาด้านอาคารสถานที่ และบริเวณของสถานศึกษา.....	3.85	0.56	มาก	1
2. ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการ ดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษา.....	3.83	0.54	มาก	2
3. ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงาน ระหว่าง สถานศึกษา กับหน่วยงานอื่น ๆ.....	3.75	0.61	มาก	7
4. จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าเรียน..	3.80	0.62	มาก	3
5. ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน.....	3.85	0.58	มาก	1
6. ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของสถานศึกษา.....	3.67	0.64	มาก	12
7. สอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน และ รายงานให้โรงเรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ.....	3.75	0.61	มาก	7
8. เสนอแนะแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การลงโทษนักเรียนของสถานศึกษา.....	3.70	0.62	มาก	11
9. สนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นสถานที่จัดกิจกรรม ของชุมชน.....	3.71	0.60	มาก	9
10. สนับสนุน ส่งเสริมการบริการด้านสุขภาพ และ อนามัยแก่นักเรียน.....	3.76	0.58	มาก	5
11. ให้คำปรึกษาหารือแก่สถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทาง ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา.....	3.76	0.60	มาก	5
12. เสนอแนะแนวทางการจัดทัศนศึกษาของ สถานศึกษา.....	3.80	0.57	มาก	3

ตาราง 4.6 (ต่อ)

บทบาทด้านการบริหารงานทั่วไป	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
13. เสนอแนะแนวทางการวางแผนการประกันคุณภาพ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา.....	3.71	0.64	มาก	9
รวมเฉลี่ย	3.76	0.47	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$)
 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยข้อที่คณะกรรมการสถานศึกษา
 มีบทบาทมากที่สุดด้านบริหารทั่วไป คือ ข้อ 1 มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่
 และบริเวณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.85$) และ ข้อ 5 ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน
 ($\bar{X} = 3.85$) รองลงมาได้แก่ ข้อ 2 ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนา
 สถานศึกษา ($\bar{X} = 3.83$) และ ข้อ 4 จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าเรียน ($\bar{X} = 3.80$)
 ข้อ 12 เสนอแนะแนวทางการจัดทัศนศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา ด้วยการจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งภายใน และ ภายนอกสถานศึกษา ซึ่งปรากฏตามตาราง 4.8

ตาราง 4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน

บทบาท	ผู้แทนจาก ภายในโรงเรียน		ผู้แทนจาก ภายนอกโรงเรียน		t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
ด้านการบริหารงานวิชาการ	4.48	0.38	3.64	0.46	8.01**
ด้านการบริหารงานงบประมาณ	4.40	0.51	3.66	0.46	3.76**
ด้านการบริหารงานบุคคล	4.36	0.60	3.62	0.47	10.43**
ด้านการบริหารงานทั่วไป	4.29	0.60	3.69	0.40	27.08**
รวมเฉลี่ย	4.39	0.46	3.65	0.42	4.58**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
 - 2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผล
5. ข้อเสนอแนะ
 - 5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 5.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7

สมมติฐานการวิจัย

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,586 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิอย่างมีสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในสถานศึกษา และภายนอกสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิ แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้รับคำปรึกษาแนะนำจากคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 7 โดยแยกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาภายในสถานศึกษาจำนวน 15 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาภายนอกสถานศึกษาจำนวน 15 คน รวมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนทั้งสิ้น 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .984 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามมีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง แล้วติดต่อขอรับคืนภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งแบบสอบถามที่ส่งไปจำนวน 335 ฉบับ ได้รับกลับคืนมาจำนวน 310 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.54 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ แล้วดำเนินการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล โดยได้ดำเนินการดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลทั่วไปของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ
2. การศึกษาระดับความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

เกณฑ์ในการแปลความหมายข้อมูล การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยได้กำหนดขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการการศึกษา โดยจำแนกตามคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นผู้แทนภายใน โรงเรียน และภายนอกโรงเรียน โดยการทดสอบค่าที (Independent Samples t - test)

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลจากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา
เขต 7 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท
มากที่สุด ได้แก่ ด้านการบริหารงานทั่วไป รองลงมาคือด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และ
ด้าน การบริหารงานบุคคล
2. ผลการเปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร
จัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
โดยจำแนกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทน
ภายนอกสถานศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อ
การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 7 ผู้วิจัยได้นำประเด็นที่พบมาอภิปรายดังนี้

1. บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารงาน 4 ด้าน คือด้านวิชาการ
ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และ
รายด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจาก คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7
ให้ความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งผู้อำนวยการสถานศึกษา และ ครูเห็นความสำคัญ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ที่เน้นการกระจาย

อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ให้แก่สถานศึกษา เน้นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา โดยคำนึงถึงความพร้อม ความเหมาะสม ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารการจัดการศึกษา มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรุทธิ์ เสงี่ยม (2554 : 110) ได้วิจัยเรื่องความคาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคาดหวัง ต่อการบริหารจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหาร งานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับราตรี อัจฉริ (2554 : 91) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพ การบริหารงานของสถานศึกษาใน ด้าน การบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม และ รายด้านมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก รวมทั้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ พุทธชาติ (2546 : 136) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็น ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหาร ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย พบว่า กรรมการสถานศึกษาที่เป็น ผู้บริหาร โรงเรียน ผู้แทนครู และกรรมการจากภายนอกสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการปฏิรูป การบริหารโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 โดยจำแนกคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นผู้แทนภายใน โรงเรียน และผู้แทนภายนอกโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน คือด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และ การบริหารงานทั่วไป โดยคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้แทนภายในโรงเรียน มีบทบาทมากกว่าคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานภายนอกโรงเรียนทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของอำนาจ พุทธชาติ (2546 : 139) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูป การบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัย

พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้แทนครู และกรรมการจากภายนอก สถานศึกษาที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่ากรรมการจากภายนอกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหาร การจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านวิชาการ ผลจากการวิจัย พบว่า การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในท้องถิ่นแก่สถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หรือ หลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการประชุม ปรึกษาหารือ กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน ในทุก ๆ ด้าน เพื่อให้หลักสูตรท้องถิ่น ตรงตามความต้องการของท้องถิ่น สามารถพัฒนาในด้านการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่าด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ภายใน และมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด โรงเรียนควรมีการปรับปรุง และพัฒนา ในเรื่องนี้ โดยให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้มากขึ้น

1.2 ด้านงบประมาณ ผลจากการวิจัย พบว่า อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการ จัดสรร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การอนุมัติงบประมาณในการใช้จ่ายตามโครงการของสถานศึกษา มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง การอนุมัติงบประมาณควรให้เหมาะสมกับความต้องการของสถานศึกษา จริงๆ และให้ประโยชน์เกิดกับนักเรียนมากที่สุด และการใช้จ่ายงบประมาณ ควรมีการติดตาม ตรวจสอบได้ อย่างโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการกำกับ ติดตาม การทำบัญชี การเงินได้ถูกต้อง และ เป็นปัจจุบัน โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทในเรื่อง การตรวจสอบ การติดตาม เพื่อให้เป็นปัจจุบัน และ โปร่งใสในเรื่องการใช้จ่ายงบประมาณ

1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ผลจากการวิจัย พบว่า วางแผน จัดสรรอัตรากำลัง ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น การวางแผนจัดสรรอัตรากำลังครู แสดงว่า มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการวางตัวบุคคลเข้าทำงานให้ตรงกับความรู้ความสามารถ ก็จะทำให้นักเรียนได้รับประโยชน์สูงสุด องค์กรก็จะได้บุคคลที่มีความสามารถทำงาน ตรงตาม ความสามารถของตัวเอง และพบว่า ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และ

บุคลากรทางการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นไปได้ว่าในการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการครู คณะกรรมการสถานศึกษาอาจไม่วาง หรือ โรงเรียนอาจมีความเกรงใจทำให้ไม่ได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาร่วมประเมินด้วย โรงเรียนควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้นเพื่อความยุติธรรม และเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่ข้าราชการครูด้วย

1.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ผลจากการวิจัย พบว่า มีบทบาทในการวางแผนพัฒนาด้านอาคารสถานที่ และบริเวณของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น แสดงว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากในการพัฒนาด้านอาคาร สถานที่ ให้มีความร่มรื่น น่าดู น่าอยู่ และน่าเรียน นักเรียนก็จะเรียนอย่างมีความสุข และทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และพบว่า ด้านการให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งในการให้ความร่วมมือด้านการสำรวจต่าง ๆ นั้น โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับคณะกรรมการสถานศึกษาให้มาก ควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นถึงความสำคัญ และมีการพัฒนาในเรื่องนี้ต่อไปเรื่อย ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาโดยการทำวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารงาน 4 ด้าน โดยเฉพาะ

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้แทนภายในสถานศึกษา และผู้แทนภายนอกสถานศึกษา เปรียบเทียบสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก

2.3 ควรมีการศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2545). “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). “กฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาการเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 129 ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2547. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- กิตติชัย ตระกูลกิตติ. (2546). การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนเครือข่ายสหวิทยาเขต สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- จ่านอง แก้วเนื้ออ่อน. (2552). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดยะลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา) : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- เฉลิมพล พวงศิริ. (2552). ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ในการบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองสุรินทร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

- ชูศักดิ์ ประเสริฐ. (2555). สารสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 – 2561). สืบค้นเมื่อ 8 กรกฎาคม 2555. จาก [http : Chusakigetweb.com/index.php?mo=3&art=518285](http://Chusakigetweb.com/index.php?mo=3&art=518285).
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นบุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ทองม้วน ศรีเจริญ. (2552). การศึกษาปัญหาและความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นบุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551, 1 - 15 มีนาคม). บทบาทประชาชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา. นิตยสาร Thecity Journal. 4 (85) : 30.
- ธาดาพงศ์ แดงงาม. (2550). สภาพปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นบุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). ผู้ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นาวิณ วรศักดิ์มหาศาล. (2549). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ศรีสะเกษ : วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา.
- นิรุทธิ เต็งนา. (2554). ความคาดหวังของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานบุรีรัมย์เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นบุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- บาเย็น เรื่องจรรยา. (2555). การปฏิรูปการศึกษาไทย. สืบค้นเมื่อ 8 มิถุนายน 2555. จาก [http : kroobannok.com./24213](http://kroobannok.com./24213) .
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นบุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปราชญ์ ก่อผจญ. (2547). “แนวโน้มการจัดการศึกษาไทย”, วารสารวงการศึกษา. ปีที่ 3 (ฉบับที่ 5) :

- ไพโรจน์ ไสยศศรี. (2549). สภาพการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ไพบุลย์ คนเสี้ยม. (2547). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครนายก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มาโนช แสงสว่าง. (2554). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และครูต่อการพัฒนาโรงเรียนอนุบาลหนองหงส์ ตำบลสระแก้ว อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ราตรี อัจฉริย. (2554). การศึกษาความคิดเห็นของผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อสภาพการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ลม แพงสุข. (2551). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนมัธยมสมบูรณ จังหวัดบอริคำไชย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พัฒนศึกษา). คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรพันธุ์ พลเดช. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วัลลภ บุญกิตติเจริญ. (2547). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษา สังกัดจังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วิกุล พรหมโสภา. (2553). การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- แวน วิรุฬห์เลิศ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศุภมาส การเกตุ. (2546). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานประจำโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดพิษณุโลก. กรุงเทพฯ. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2556). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. สืบค้นเมื่อ 25 พฤษภาคม 2556. จาก <http://www.meo.go.th/wigai/sbm.htm>.
- สุจิตรา จรทะผา และคณะ. (2553). การมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษาโรงเรียนเนินลาดวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวารคาม.
- สุรัส ภู่งษา. (2556). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2554). การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552 - 2561). กรุงเทพฯ.
- เสาวนีย์ สว่างอารมณ์. (2546). บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- อนันต์ชัย พงศ์สุวรรณ. (2549). เอกสารคำสอนรายวิชาหลักการบริหารการศึกษา. บุรีรัมย์ : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- อำนาจ พุทธชาติ. (2546). การศึกษาความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการปฏิรูปการบริหารในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). บุรีรัมย์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์แต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

มหาวิทยาลัยรามคำแหง
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณวันฉนัย คำของ

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณศราวุธ พิมลามาศ

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ ๖๗๘๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
อ.เมือง จ.บุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณสวัสดิ์ พันธุ์อินทร์

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ข

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๓๙

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๗ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้ นักศึกษา มีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านมาบป่าแดง

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายปรีชา เวชสุวรรณ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหนองอ้อวิทยาคม

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายปรีชา เวชสุวรรณ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๕๖๐ ๑๖๑๖ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/ว๒๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์

จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๓ มกราคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขออนุมัติคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโสกคู

ด้วย นายปรีชา เวชสุวรรณ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่องบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต ๗ โดยมี ผศ.ดร.ประเสริฐ ภูเงิน เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายปรีชา เวชสุวรรณ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑, ๐ ๔๔๖๐ ๑๖๑๖ ตั๋ว ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Buriram Rajabhat University

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () ตามความเป็นจริง

1. สถานภาพ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้แทนภายในสถานศึกษา

() ผู้บริหารสถานศึกษา () ครูผู้สอน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานผู้แทนภายนอกสถานศึกษา

() ผู้แทนผู้ประกอบการ () ผู้แทนองค์กรชุมชน () ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

() ผู้แทนศิษย์เก่า () ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ () ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการบริหารจัดการ
การศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางด้านซ้ายมือ และขวามือให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

5 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มากที่สุด

4 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่มาก

3 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ปานกลาง

2 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อย

1 หมายความว่า มีระดับการปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่น้อยที่สุด

ข้อ	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
ด้านวิชาการ						
1	พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรท้องถิ่น					
2	ให้ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา					
3	กำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา					

ข้อ	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
4	พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น แก่สถานศึกษา					
5	กำหนดนโยบายหรือแนวทางการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา					
6	ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ					
7	จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียน การสอน					
8	การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐาน การศึกษา					
9	ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาและองค์กรอื่น					
10	จัดหาและสนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย					
11	ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ผลงานด้านวิชาการ ที่สถานศึกษาได้รับให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
12	ร่วมกิจกรรมต่างๆที่สถานศึกษาจัดขึ้น					
13	จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ ของสถานศึกษา					
14	รับทราบผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของนักเรียน					
15	กำกับติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานตาม แผนงานของฝ่ายวิชาการ					
ด้านการบริหารงบประมาณ						
16	จัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรร งบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน					
17	อนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการจัดสรร					

ข้อ	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
18	ตรวจสอบ ติดตาม และรายงานการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
19	ให้ข้อเสนอแนะการจัดซื้อ-จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ของสถานศึกษา					
20	ระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษา					
21	เป็นคณะกรรมการในการจัดซื้อ - จัดจ้างของสถานศึกษา					
22	ควบคุม ดูแล บำรุงรักษา และจำหน่ายพัสดุของสถานศึกษา					
23	สร้างความเข้าใจกับชุมชนในการใช้งบประมาณของสถานศึกษา					
24	มีบทบาทในการเสนอแนะ แต่งตั้งเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานการเงิน และพัสดุ					
25	เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการจัดหาพัสดุ					
26	กำกับ ติดตาม การทำบัญชีการเงินได้ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน					
ด้านการบริหารงานบุคคล						
27	วางแผน จัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
28	ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
29	การย้ายข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
30	การพิจารณาความดี ความชอบเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน					

ข้อ	การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
31	ส่งเสริมให้ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ					
32	ส่งเสริมวินัย คุณธรรม จริยธรรมของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
33	ส่งเสริมขวัญ กำลังใจให้เกิดขึ้นแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
34	ส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
35	ให้ข้อเสนอแนะในการจัดระบบ และการจัดทำทะเบียนประวัติของบุคลากรทางการศึกษา					
36	มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการพัฒนามาตรฐาน และการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
37	การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา					
ด้านการบริหารทั่วไป						
38	การให้คำแนะนำในการวางแผน พัฒนาด้านอาคารสถานที่ และบริเวณของสถานศึกษา					
39	ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนาสถานศึกษา					
40	ให้ความร่วมมือเป็นผู้ประสานงาน ระหว่างสถานศึกษา กับหน่วยงานอื่น ๆ					
41	จัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้ร่มรื่นน่าเรียน					
42	ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียนต่อชุมชน					
43	ให้ความร่วมมือในการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ของสถานศึกษา					

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายปรีชา เวชสุวรรณ
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	203 หมู่ 10 ตำบลกระเบื้อง อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์ 32190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านหนองน้ำขุ่น อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2533 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเสม็ดสถาปัตย์อนุสรณ์ 1 อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2539 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนร่อนทองพิทยาคม อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2542 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตึก อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2545 ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2546 วิทยาศาสตรบัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาชีววิทยาประยุกต์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์ พ.ศ. 2558 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์